

PÓSA BÁCSI MESÉSKÖNYVE

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

TARTALOM

A tücsök bandája.
Sövénytúró kis kakas.
Három szép pillangó.
Három cica.
Csupa koma.
Mi van a koldus zsákjában?
Egérgyűlés.
A didergő baglyok.
Nyúlvitézek.
A hamis furulya.
A hatalmas király.
A kerek sajt.
A beteg királylány.
Gyűrű, szelence, virág.
A kiszurkált kecske.
Többet észszel, mint erővel.
A tizenkét fekete varjú.

ELSŐ GYÜJTEMÉNY

A tücsök bandája.

Egyszer egy kis tücsök
Mít gondolt magába?
Hogy a nagy világot
Végig muzsikálja:

„Soh’ se hallottak még,
Tudom, ilyen nótát!
Elringatom vele
Sorba a vadrózsát.”

Nagy kedve is szottyan
A híres prímásnak:
„Gyere velem, szúnyog,
Gyere szekundásnak!”

Megy vele a szúnyog,
Megyen a dongó is...
Szól már a hegedű,
Klarinét, brúgó is.

Kiül a nefelejcs
A patak partjára:
„Szebben szól a mező
Dalos pacsirtája!”

Csendül is az ének
A levegőégben,
Minden virág, fűszál
Reszket örömében.

Tücsök-prímás bezzeg
Restelte a dolgot,
Zöld leveles, lombos
Erdőbe sompolygott.

Megy vele a szúnyog,
Megyen a dongó is,
Szól már a hegedű,
Klarinét, brúgó is.

Suttogja mind a lomb
S erdő vadrózsája:
„Szebb ám a mi bandánk
Gyönyörű nótája!”

Szól is már, szól is már
Cinke cinegője,
Gerlice búgója,
Pintyőke csengője.

Tücsök-prímás bezzeg
Restelte a dolgot,
Szedte-vette lábát
És haza sompolygott.

Megy vele a szúnyog,
Megyen a dongó is,
Hallgat a hegedű,
Klarinét, brúgó is.

Sövénytúró kis kakas.

Volt egyszer egy szép tarajas,
Cifra tollú, sárga kakas.
Kiment reggel bogarászni,
Sövény alá kapirgálni,
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában.

A sövényre szállt egy szarka,
Hosszú farka tarka-barka:
- Mi lelt téged, sövény koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még itt állottál!
Tán a széllal viaskodtál?

- Dehogyl, dehogyl, szarka koma,
Nem volt semmi zenebona.
Kijött reggel a tarajas,
Cifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Itt alattam kapirgálni.
Addig kapart, mindig jobban,
Én kidúltam bánatomban.

- No most akkor a sor rajtam!
Én kitépem a szép farkam.
Ki is tépte a szép farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.

Reá szállott a meggyfára,
Csudálkozott minden ága:
- Mi lelt téged, szarka koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még volt szép farkad!
Bokrétának tán eladtad?

- Dehogyl, dehogyl meggyfa koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas.
Cifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában.
Én kitéptem a szép farkam,
Annyira elszomorodtam.

- No most akkor a sor rajtam!
Én lenyesem ágam, gallyam.
Le is nyeste ágát, gallyát,
A madarak megsiratták.

Arra ment egy ürge kecske
Ugrándozva, nagy mekegve:
- Mi lelt téged, meggyfa koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még volt szép gallyad!
Valakivel lerágattad?

- Dehogy, dehogy kecske koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Cifra tollú, sárga kakas
Gilisztázní, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában.
Szarka meg kitépte farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.
Én lenyestem ágam, gallyam,
Levelemet elhullattam.

- No most akkor a sor rajtam!
Én levágom a szakállam.
Le is vágta a szakállát,
A gyerekek kikacagták.

Arra szaladt egy kis egér,
Mint a pocok, olyan kövér:
- Mi lelt téged, kecske koma?
Volt valami zenebona?
Tegnap még volt szép szakállad,
Milyen csupasz most az állad!

- Dehogy, dehogy, egér koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Cifra tollú, sárga kakas
Gilisztázní, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában.
Szarka meg kitépte farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.
Fa lenyeste ágát, gallyát,
A madarak megsiratták.
Én levágtam a szakállam.
Azért csupasz most az állam.

- No most akkor a sor rajtam!
Úgy is már sok jót haraptam.
Én lenyírom a bajúszom,
A fogamat mind kihúzó.
Ki is húzta, le is nyírta,
Keszkenőjét tele sírta.

Arra ment a cirmos cica,
Kikergette a Katica.
- Mi lelt téged, egér koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még volt bajúszod,
A tejfelben csak úgy úszott.
Hisz tegnap még volt fogacskád,
Összerágta a zsákocskát.

- Dehogy, dehogy, cirmos koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Cifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában.
Szarka meg kitepte farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.
Fa lenyeste ágát, gallyát,
A madarak megsiratták.
Kecske levágta szakállát,
A gyerekek kikacagták.
Én lenyírtam a bajúszom,
Egy-két hétig ki nem húzom,
Én kihúztam a fogamat,
Legkedvesebb szerszámomat.

- No most akkor a sor rajtam!
Van ám itt fog, egér, ham, ham!

Három szép pillangó.

Egyszer egy időben,
Gingalló, gingalló,
Játszadozott vígan
Három szép pillangó.
Egyik fehér, másik veres,
A harmadik sárga,
Csillogott is a napfényen
Mindeniknek szárnya!
Virágról virágra
Röpködve táncoltak,
Vadgalambok hozzá
Egyre turbékoltak.
Úgy csipegett, úgy csacsogott
A fiókmadár is,
Gyönyörűen harangozott
A harangvirág is:
Gingalló, gingalló,
Három szép pillangó!

Egyszer csak beborúl
A kerek ég alja,
Három szép pillangót
A zápor áztatja.
Elmennek a tulipánhoz,
Kopogtatnak szépen,
Alázatos, nyájas szóval
Megkérlik ekképen:
„Kis tuli, tulipán,
Virágok közt első!
Nyisd ki házikódat,
Nagyon ver az eső.”
„A sárgának, a veresnek
Ajtómat kinyitom...
A fehérnek adjon szállást
A fehér liliom.”
„Ha nem fogadod be
A mi jó testvérünk:
Isten veled, tuli!
Szállást mi se kérünk.”
Gingalló, gingalló,
Három szép pillangó!

Hull a záporosó,
Szakad egyre jobban...
Hátha több szivesség
Lesz a liliomban!
Megállanak ajtajánál,
Kopogtatnak szépen,

Alázatos, nyájas szóval
Megkérlik ekképen:
„Kis lili, liliom,
Itt a három vándor!
Nyisd ki házikódat,
Agyon ver a zápor.”
„A sárgának, a veresnek
Biz én ki nem nyitom...
Gyere, fehér, te olyan vagy,
Akár a liliom.”

„Jó testvér jó testvért
Soha el nem feled...
Inkább velük ázom,
Lili, Isten veled!”
Gingalló, gingalló.
Három szép pillangó!

Felhők mögül a nap
Meghallotta, meglásd:
Három szép pillangó
Hogy szereti egymást.
Meghallotta, meghallotta,
Medsajnálta őket:
Elűzte a záporontó
Fekete felhőket.
Kisütött sugára
Fűszálra, virágra,
Három szép pillangó
Megázott szárnyára.
Játszadoztak újra,
Röpkedve táncoltak,
Vadgalambok hozzá
Vigan turbékoltak.
Úgy csipegett, úgy csacsogott
A fiókmadár is,
Gyönyörűen harangozott
A harangvirág is:
Gingalló, gingalló.
Három szép pillangó!

Három cica.

Egyszer egy kis cica
Elindult álmába,
Szerencsét próbálni
A kerek világba.

Ahogy megy, mendegél
Egy kis hídon átal:
Hát ott találkozik
Egy másik cicával.

- Hova, hova, pajtás,
Olyan nagy sietve?
- Elmegyek, pajtikám,
A tündérszigetre.

- Én is veled tartok,
Menjünk együtt ketten!
Legalább megvédjük
Egymást a baj ellen.

Mennek, mendegélnek
Dalos mezőn átal,
Hát ott találkoznak
Megint egy cicával.

- Hova, te két cica,
Olyan nagy sietve?
- Elmegyünk, cimborá,
A tündérszigetre.

- No hát én is megyek,
Menjünk együtt hárman!
Ki tudja: mi baj lesz
Szép Tündérországbán?

S megy a három cica
Vigan dorombolva:
Egyszer csak előttük
A tündérvár tornya.

Egérlábon forog
A három kamrája:
A három cicának
Nytva marad szája.

Kinyílik ajtaja
A három kamrának,
Ott benn hívogató
Nótát muzsikálnak:

- Hej, dínom, hej, dánom,
Mi van itt, ide be!
Te három cicácska,
Gyere be, gyere be!

Összenéz, összesúg
A három cicácska:
Usgyi! vedd el magad!
Mind be a kamrába.

Egyik az egyikbe,
Másik a másikba...
Hát az a harmadik?
Az a harmadikba.

Az egyik kamrában
Ezüst köcsög, bögre,
Színig tele tejjel,
Még csak be sincs fődve.

Sárga vajjal egy polc
Véges-végig rakva,
Arany tányérokon
Magát kínálgatja:

- Nyalogass, cicácskám,
Nincs jobb a jó vajnál!
Tudom: ilyen jót még
Soh'se nyalogattál.

Cica a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Felugrik a polcra
S megnyalja vagy hétszer.

Hej, de mindhiába
Nyalja, nyalogatja:
Nem lesz tőle sárga
Sehogyssem a bajsza.

Nagy kacagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kacagnak
Mind a négy sarokban:

- Arany ott az a vaj,
Nyalhatod estélig!
Elkophatik bele
A nyelved is félig.

Köcsög is megszólal,
Bögre is megszólal,
Csalja a cicácskát
Csalogató szóval:

- Hagyd ott azt a polcot,
Nincs jobb a jó tejnél!
Száz tehened volna:
Ilyet soh'se fejnél!

Cica a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Szürcsöli a tejet,
Neki dül vagy hétszer.

Hej de mindhiába
Próba-próbálgatja:
Nem lesz tőle fehér
Sehogysen a bajsza.

Nagy kacagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kacagnak
Mind a négy sarokban:

- Ezüst ám az a tej,
Nem teneked való!
Ki a kamarából!
Sicc, pákosztos, aló!

A másik kamra se
Valami bús tömlőc:
Nagy arany rúdakon
Hurka, kolbász, gömböc.

Hurka is megszólal,
Kolbász is megszólal,
Csalja a gömböc is
Csalogató szóval:

- Nincs jobb a hurkánál!
- Nincs jobb a kolbásznál!
- A gömböc a legjobb!
Többet érek száznál!

Cica a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Kap ide, kap oda,
Amoda is hétszer.

Nagy kacagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kacagnak
Mind a négy sarokban:

- Arany ám itt minden,
Nem teneked való!
Ki a kamarából!
Sicc, pákosztos, aló!

A harmadik kamra
Egy világot megér:
Csak úgy hemzseg benne,
Futkos a sok egér.

Egyik is megszólal,
Másik is megszólal;
Csalja valamennyi
Csalogató szóval:

- Nincs jobb az egérnél,
Egérpecsenyénél,
A farkincájánál
Meg a tüdejénél!

Cica a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Kap ide, kap oda.
Beleharap hétszer.

Nagy kacagás hallik
Erre innen, onnan!
Tündérek kacagnak
Mind a négy sarokban:

- Arany ám az egér!
Nem teneked való!
Ki a kamarából!
Sicc, pákosztos, aló!

Fut a három cica
Árkon, tüskén, bokron:
A kemencepadkán
Ébrednek föl otthon.

Dorombol az egyik
Nyalogatva száját:
- Százért nem adom a
Gazd'asszony kamráját!

Csupa koma.

Hol jártam én? Az árkon át.
Mit láttam én? Csupa komát.
Elől ment a veréb koma,
Utána ment nyuszi koma,
Azután meg róka koma,
Utoljára farkas koma...
Ugy-e mondtam: csupa koma!

Koma, koma... de hát aztán?
Sétáltak az árok partján.
Egyszer csak szól veréb koma:
- Hallod-e te, nyuszi koma,
Azután meg róka koma,
Utoljára farkas koma!
Mindenféle furcsa koma!
Nem látjátok: de nagy árok!
Tudom, át nem ugorjátok!

- Megkövetjük veréb komát:
Mi nem ugrunk az árkon át?
Megmutatjuk, rontjuk-bontjuk:
De bizony csak átugorjuk!
Kiabál a nyuszi koma,
Azután meg róka koma,
Utoljára farkas koma,
Mindenféle furcsa koma.

Veréb koma nem hallgathat:
- No, ki ugrik nagyobb?
Lássuk: én-e, te-e, ő-e?
Hopp, utánam, csak előre!

Veréb koma szárnya mozdul,
Hamar ott van az árkon túl.
Hogy szállt, észre nem is vették,
Bezzeg meg is éljenezték.

Most azt mondja róka koma,
Azután meg farkas koma,
Mindenféle furcsa koma:
- Rajtad a sor, nyuszi koma!

Nyuszi koma nagyot ugrik.
De a lába egyet csuklik.
Mi a vége? Az a vége:
Zsupsz, az árok közepébe!

Most azt mondja róka koma:
Készüljön a nagy lakoma!
Sajnálom ám nyuszi komát,
Hogy nem ugrott az árkon át.

Túl leszek én egy ugrással -
Uccu, lábam, repíts által!
Mi a vége? Az a vége:
Zsupsz, az árok közepébe!

Most azt mondja farkas koma:
- Ejnye, ejnye, nyuszi koma,
Meg azután róka koma,
Mindenféle furcsa koma!
Nem gondoltam, hogy így jártok -
Majd átugrom én az árkot!

S az ároknak neki szalad,
Porzik az út, a part szakad.
Mi a vége? Az a vége:
Zsupsz, az árok közepébe!

Búslakodik nyuszi koma,
Gondolkozik róka koma,
Mérgeskedik farkas koma,
Mindenféle furcsa koma.

Három napja immár ott van
Mind a három az árokban.
Hova lesznek? Mit tegyenek?
Oly éhesek! Mit egyenek!

Végre így szól farkas koma:
- Csitt, csendesség, nyuszi koma,
Meg azután róka koma,
Mindenféle furcsa koma!
Nem jutunk mi innen kijebb!
Ki közöttünk a legkisebb?
Együk meg azt vacsorára,
Tán jól lakunk vele mára?

Letérdepel nyuszi koma:
- Kérem szépen, róka koma.
Esedezem, farkas koma,
Mindenféle furcsa koma!

Ne legyek én vacsorátok,
Kijutok én, meglássátok!
Titeket is kimentelek,
Mire valók a kötelek!

Nyuszi koma partnak mászik,
Örül neki a két másik.
Egyszer magát csak kidobja
S lekiált a mély árokba:
- Róka koma, farkas koma,
Mindenféle furcsa koma!
Jó étvágyat! Jó mulatást!
Mi többet nem látjuk egymást!

Megszeppen ám róka koma,
Hogy belőle lesz lakoma.
Töprenkedik, hogy mit tegyen?
Kapja magát nagy hirtelen:
- Farkas koma, éhség kerget.
Megeszelek, mint legkisebbet!

Elibe áll farkas koma:
- Nem úgy van az, róka koma!
Ravasz kópé, engedelmet,
Én eszelek meg, mint kisebbet!

Meg is ette, jól is lakott -
Ott töltött még három napot.
Farkas koma éhes újra.
Kínjában a földet túrja.
Ordítózik éhségében,
Vadász koma ott megy éppen.
Durr! lelövi farkas komát -
Viszi haza az árkon át.

Jó éjszakát, farkas koma,
Nem különben róka koma!
Vigyázz, vigyázz, nyuszi koma,
Meg ne lásson vadász koma!
Nincsen tovább, Pista koma!

Mi van a koldus zsákjában?

Volt egyszer egy koldus, elment kéregetni,
Kapott egy szem búzát. Mit tud vele tenni?
Biz evvel nem telik meg a tarisznyája -
Viszi a szomszédba: „Vigyázzanak rája!”
„Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.”
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: „Hol a búza?”
„Búbos tyúk megette.” „Ejnye, hol a búbja!
Enyém a búbos tyúk, eszem a zúzáját.
Töröm sarkantyúját, aprítom a máját.”

Benyit a szomszédba, ott is mondja újra:
„Vigyázzanak nagyon ám a búbos tyúkra!”
„Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.”
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: hol a tyúkjá?
„A disznó megette.” „Ejnye, kakas rúgja!
No, enyém a disznó. Füle jó tormával,
Hát a hurka, kolbász töltött káposztával!”

Benyit a szomszédba megint egy-két szóra:
„Vigyázzanak nagyon erre a disznóra!”
„Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.”
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: „Hol a disznó?”
„Az ökör átdöfte.” „Tyűh, lesznek hát biró!
No, enyém az ökör. Pompás a gulyáslé,
Elkészíti majd a szegedi gulyásné.”

Benyit a szomszédba víg családi körbe:
„Vigyázzanak nagyon erre az ökörre!”
„Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.”
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: hol az ökre?
„Gyerek kihajtotta.” „Juj, vége örökre!
No, enyém a gyerek. Dugom a zsákomba.
Csak hadd gondolkozzék itt az áristomba!”

Benyit a szomszédba a szakállát rázva:
„Vigyázzanak nagyon ám erre a zsákra!”
„Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.”
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Míg a mi koldusunk odajár a sárban,
Megnézi a szomszéd, hogy mi van a zsákban.
Nyomban a gyereket ki is eresztette
S egy nagy bojtos kutyát kötött be helyette.

Hazamegy a koldus. Kérdi: hol a zsákja?
Odaadták neki, veti a vállára.
Megy, megyen, mendegél. Hátán a zsák lógott.
De a bojtos kutya nagyon rugdalózkodott:
„Ne rugdalózz gyerek! Hazaérünk mindjárt,
Majd eszünk lebbencset, túrós palacsintát.”

Hazaért a koldus. Kioldja a zsákot.
Óh, szent Jeremiás, milyen képet vágott!
Egy nagy bojtos kutya ugrott ki a zsákból,
Kiabál a koldus torkaszakadtából:
„Egy szem búza, búbos tyúk,
Hízott disznó, gyalogút.
Kövér ökör, sovány gyerek,
Bojtos kutya, ill’ a berek!
Adta bojtos kutyája!
Uccu, fussunk utána!”

Egérgyűlés.

Cincog az egér, ha
Nincs otthon a macska,
Megnépesül mindjárt
Pajta, éléskamra.
Kenyeret, szalonnát
Össze-vissza rágnak,
Nem kegyelmeznek a
Tarisznyának, zsáknak.

De van riadalom,
Ha a macska megjön:
Uccu! vedd el magad!
Ill' a berek rögtön.
Menekül, aki tud,
Mint az ördög elül,
Mert jaj annak, aki
Körme közé kerül.

Méregtől, fogótól
Nem félnek oly nagyon,
Mint mikor egy cirnos
Csípi őket nyakon.
Úgy eljátszik velük,
Úgy el-elcicázik,
Végre csak bekapja,
Hogy farkuk se látszik.

Tanácsot tartottak
Egyszer hajdanában,
Törték a fejüket
A régi világban:
Hogy kéne fékezni
Azt a kutya macskát,
Össze is daráltak
Mindenféle tarkát!

- Hová legyünk? Ó jaj! -
Szólt a legidősebb. -
Hisz a macska nálunk
Százszorta erősebb!
Bajuszára felszúr,
Farkával agyoncsap,
Nem marad belőlünk
Írmag se maholnap!

Kihal az egerek
Dicső nemzetsége,
Mért születünk, ha ily
Szomorú a vége?

Rólunk énekel majd
A madár, a csacska:
„Volt egér, nincs egér,
Bekapta a macska.”

Forradalmat keltett
Szava a szónoknak,
Egerek szemei
Véresen forogtak.
- Harcra! Háborúra! -
Mind csak így kiáltott.
Egy fiatal egér
Ekkor, ím felállott:

„- Tisztelt egérgyűlés! -
Kedves jópajtások!
Harccal, háborúval
Ugyan mit akartok?
Nem kell nekünk ágyú,
Nem kell nekünk puska!
Ha megszólal, úgyis
Szaladunk a lukba.

Tudok én egy módot,
Sokkal könnyebb annál,
Tessék elfogadni!
Fogadom, hogy használ.
Vásároljunk csörgőt,
Hisz nem olyan drága,
Akasszuk föl, kérem,
A macska nyakába!

Jöhet aztán, sebj!
Csörög a csörgője.
Pajtások! Még jókor
Futhatunk előle.
Nem marad részére,
Csak a pusztá lábnyom -
Tisztelt egérgyűlés!
A csörgőt ajánlom.”

Lett erre cincogás,
Egetverő éljen.
Kitört a nagy öröm
Az országgyűlésen.
Az ifjú szónokot
Vállukra emelték,
Mint világraszóló
Csillagot, lángelmét.

Legidősebb egér
Újra előlépett,
Lelkesedve mondott
Sok gyönyörűt, szépet:

„Te vagy a legbölcsebb,
Ifjú egér, köztünk!
Fogadd koszorúnkat!
Hódolva köszöntünk!

Mentő tanácsodat
Hálával fogadjuk,
A költséget rája
Szívesen megadjuk.
De tied az érdem.
Ne is szálljon másra:
Te akaszd a csörgőt
A macska nyakába!”

„Én? - kiált az egér, -
Én nem merem tenni!”
„Én se merem! Én se!”
Kiált valamennyi.
Ólalkodó macska
Hirtelen ott termett -
Uccu! el is hagyták
A nagy gyűléstermet.

Ki erre, ki arra
Futott esze nélkül,
Hanem azért maradt
Egypár csemegéül.
A macskának pedig
Csörgője ma sincsen,
Fogja az egeret
Világ végeiglen.

A didergő baglyok.

Tudok én egy mesét! Huhú! huhú! kuvik!
Fázik a sok bagoly egymás mellé buvik.

„Tiszteli urak, úrnők, legények és lányok!
- Szól egy füles bagoly, - mindent tudok, látok!
Megvesz így bennünket az Isten hidege!
Halljátok-e: mindig csúfol a cinege...
Azt mondom én nektek, nagy füles baglyoknak:
Egrecérozzunk, mint a katonák szoktak!
Nem didereg akkor se fiúnk, se lányunk!
Dudorászó szélnek mind csak fittyet hányunk.”

„Koszorút fejedre, legbölcsebb közöttünk!
- Szól egyik a sorból. - Mindnyájan köszöntünk!
Ünnepeljen téged Piripócs és Páris,
Te légy a vezérünk, te légy generális!”
„Köszönöm, vitézek! Nosza, szógám, Gergely!
Hamar egy paripát! Hamarosan nyergelj!”

„Főgenerális úr, itt is van már, kérem!
Pattanj rá, lovagolj, dicső hadvezérem!”
Baglyok hadvezére egy bagolyra pattan,
Csak úgy gyönyörködik a vitéz csapatban.
Egrecéroztatja árkon bokron, tüskén.
Véges-végig vágat a soron nagy büszkén.
Meg-megáll komoran egy-egy bagoly mellett:
„Becsukatlak mindjárt! Vigyázz! Ki a mellet!!
Jobbra nézz! Balra nézz! Indulj! Fordulj hátra!”
Nagy meleg kezd járni szegény katonákra.
Masiroznak gyorsan, messze kanyarogva,
Megbotlanak sokan, buknak az árokba.
Bukdosnak, futkosnak hegyre fel, völgybe le,
Némelyik bizony már majd megszakad bele.
Hull a homlokukról, csepeg a verejték,
Hogy valaha fáztak, azt is elfelejték.
A nagy gyakorlatban sokan elszédülnek,
Úton és útfélen jobbra-balra dülnek.

„Elég már! - kiáltják. - Pihenőt is kérünk!
Összeroskadunk így, dicső hadvezérünk!”
De a generális csak ezt hajtja: rajta!
Katonáit tovább egrecéroztatja.
Hanem egyszerre csak roppant zavar támad:
„Fogjátok meg hamar szilaj paripámat!”
Kiabál a baglyok dicső tábornoka,
Mert megbokrosodott valamitől lova.
Rugdalózva fordít a seregnek hátat,
És lóhalálában egy tuskónak vágat,

Villámnál gyorsabban, szélvésznél könnyebben...
Úgy leveti, hogy a generális nyekken.

Haza! haza! haza! harsog a harsona...
Ordítóz a vezér: így se jártam soha!

Másnap a sok bagoly, huhú! huhú! kuvik!
Újra csak didereg, egymás mellé buvik.

„Tisztelt urak, úrnők, legények és lányok!
- Szól egy füles bagoly, - mindent tudok, látok!
Megvesz így bennünket az Isten hidege!
Halljátok-e: mindig csúfol a cinege...
Azt mondom én nektek, nagy füles baglyoknak:
Járjatok úgy, ahogy az emberek szoktak.
Tudjátok, hogy a szót én mindig megrágom:
Ni! nekem már van is ujjasom, nadrágom!
Gyertek a városba, menjünk a vásárba,
Öltözzetek föl mind jó meleg ruhába!
Nem didereg aztán se fiunk, se lányunk,
Dudorászó szélnek mind csak fittyet hányunk.”
„Te vagy a legbölcsebb! - szól egyik a sorban. -
Vezess a városba mindnyájunkat gyorsan!
Addig ti, kicsinyek, maradjatok veszteg!
Üljetek csöndesen, tejes üveg, nesztek!”

Megyen a sok bagoly, megyen a vásárba...
Mind felöltözködik jó meleg ruhába.
Valamennyi büszkén illegeti magát,
Illik is rájuk a fecskefarkú kabát.
Hált a kürtőkalap! Az illik még, füles!
Magas a teteje, végtől-végig üres.
Hegyes orrú cipő, lapos sarkú csizma,
Jaj de csillog-ragyog! Mint a tükör, tiszta.
Úgy térnek haza, mint megannyi gavallér,
Nincsen a zsebében egynek sem egy tallér.

Az úri ruházat tetszik a baglyoknak,
Virágos kedvükben boldogan huhognak.
Dudorászhat a szél, már nem dideregnek...
Lesz ne mulass szegény jámbor egereknek!

Indulnak vadászni. Uccu, rajta, hopsza!
Fut az egér balra, fut az egér jobbra.
Ügyetlen a bagoly az úri ruhába',
Cipőbe', csizmába' oly nehéz a lába!

Mért nem szállnak? Hiszen szárnyuk is van vagy mi!
Van, de kabát alatt! Nem tudják mozgatni!

Szidja a sok bagoly, szidalmazza magát...
Minek is az a csúf, fecskefarkú kabát!
Minek az a mellény, kürtőkalap nekik!
Lehányják magukról, pozdorjává tépik.

Egervadászatnak így esett a sora...
Huhognak a baglyok: oda a vacsora!
Másnap a sok bagoly, huhú! huhú! kuvik!
Újra csak didereg, egymás mellé buvik.
„Tisztelt urak, úrnők, legények és lányok!
- Szól egy füles bagoly, - mindent tudok, látok!
Megvesz így bennünket az Isten hidege!
Halljátok-e: mindig csúfol a cinege...
Azt mondom én nektek, nagy füles baglyoknak:
Járni az emberek ernyő alatt szoktak.
Csináltassunk ernyőt, akkor majd nem fázunk,
Meglássátok: milyen meleg lesz a házunk!”
Csináltattak ernyőt, elbúttak alája...
Dudorászat a szél: zumm, alászolgája!

Nyúlvitézek.

Megrázza a csengetyűjét
A nyulaknak nagy királya:
- Hat pár ürge nyúlparipát
Fogjatok be a szánkába!

Hat pár ürge nyúlparipán
Bejárom a birodalmam:
Kinek mi az ügye-baja,
Két fülemmel én hadd halljam!

Alig hangzik el a parancs,
Ott terem a csengős szánkó,
Minden nyuszi füle mellett
Kakastollból egy-egy zászló.

Vert ezüst a fényes szerszám,
Vert ezüst a kantár, zabla,
A szánkónak talpa, sarka
Színezüsttel megvasalva.

Esik a hó... siklik a szán...
Hegyen-völgyön cseng a csengő:
„Jön a király! Itt a király!”
S nyúlal telik meg az erdő.

- Óh, hallgasd meg panaszunkat,
Tapsifüles nagy királyunk!
Birodalmad messze földjén
Nincsen nyugtunk, maradásunk!

Puska ropog minduntalan,
Zöldkalapos ropogtatja:
Nemzetségünk egyre pusztul,
Mindennap több a halottja.

- Ezer kartács, ezer bomba!
Biz ez, biz ez nem jó újság!
Fussatok a fegyvertárba!
Legyen, ha kell, háborúság!

S haragosan izeg-mozog
A hős király füle, bajsza...
Fegyverben már egész népe,
S megkezdődik a nagy hajsza.

- Most gyere hát, zöldkalapos!
Tudom, hogy itt hóba harapsz!
Most gyere hát, hosszú agár,
Majd meglátod: viasszaladsz!

Pereg a dob itt is, ott is,
Jobbra-balra trombitálnak...
„Jönnek a zöldkalaposok!”
Jelentik a nagy királynak.

Bezzeg erre úgy megijed
A nyulaknak hős királya,
Hogy, mi túrés, mi tagadás,
A hideg is majd kirázza.

Le is ugrik a szánkóról
S hazafelé karikázik...
Hat pár fürge paripája
Mind utána paripázik.

Majd az egész hadserege
Esze nélkül fut utána,
Meghúzódik ki bokorba,
Ki pedig a barázdába.

Nem maradt a csatatéren,
Csak a csengős, ezüst szánkó,
Meg a nyuszik füle mellől
Kakastollból egy-egy zászló.

Aki akar, beleülhet,
Majd húzza a Bodri, Sajó -
De oszt meg ne ijedjetelek,
Ha kiáltok: „Hahó! hahó!”

MÁSODIK GYŰJTEMÉNY

A hamis furulya.

Gallér híján köpenyeg,
Mesélek, mert van kinek.
Itt a mese a markomba...
Gabi, ne légy oly goromba!
Minek csípted meg a Lajkót?
Tedd le, Jutka, a szakajtót!
Ez a Borcsa suttog egyre,
Nem is viszem ki a hegyre.
Gallér híján köpenyeg,
Nem mesélek, nincs kinek.

Úgy-e, hogy most körülálltok,
Körülültök, kunyoráltok,
Túrós lepényt is ígértek,
Hiszen ahhoz én is értek.
Hol hát az a túrós lepény?
Ide hamar, megeszem én!
Igy ni, Terka, így ni, Évi!
Jobban tudok majd mesélni.
Jó biz ez a túrós lepény...
Volt egyszer egy juhászlegény,
Annak volt egy tarisznyája,
Tarisznyában furulyája.
Ha ő ezzel furulyázott:
Járni kellett ám a táncot,
Ugrándozni jobbra-balra,
Annak is, ki nem akarta.
Kurjongatott még a bús is,
A gazdag is, a koldús is.
Gallér híján köpenyeg,
Mesélek, mert van kinek.

Mari, figyelj, Pista hallgass!
Hát egyszer csak jön a farkas.
Juhok közt a domboldalon
Támad szörnyű riadalom:
Gomolyog a pásztor nyája.
Sír a legszebb barikája,
Panaszosan béget szegény,
Felugrik a juhászlegény.
Fut a farkas a báránnyal,
Már amott az árkon által.
Nagysebesen iramodva
Meghúzódik egy bokorba.
Megállj, farkas, majd megbánod!
A kopogóst meg eljárod.

Juhászlegény fut utána
S megszólal a furulyája.

Táncra perdül a nagy ordas:
„Juhászlegény, jaj, ne forgass!
Itt van inkább a bárányod,
Leszek mindig jó barátod!”
Oda kiált az ordasnak:
„De bizony csak megforgatlak!”
Juhászlegény furulyázik,
Farkas koma meg bokázik,
Jobbra fordul, balra fordul,
Veritéke, vére csordúl,
Tüske tépi, tüske szúrja -
Juhászlegény tovább fújja.
Fújja a legfrissebb nótát,
Pedig soh'se tanúlt kótát.
Farkas komát vérbe-fagyva
Tüskebokor alatt hagyja.
Gallér híján köpenyeg,
Mesélek, mert van kinek.

Hát azután? Hogy volt osztán?
Gyűlést tartott az oroszlán,
Az állatok nagy királya,
Tündöklött a koronája.
Méltósággal ült a trónján,
Tarka csíkos tigris jobbján,
Büszke párduc baloldalon,
Egész állatsokadalom!
Int a király, de csak egyszer
S ím elé áll a hopmester.
Nagyhangosan írást olvas,
Folyamodik az az ordas:
„Fölséges úr, dicső király!
Hallgasd meg, hogy nekem mi fáj!
Fáj a hátam, fáj a bokám,
Pedig doktor az unokám.
Gyógyítgatja sokfélével,
A rét ezer jó fűvével.
De hiába gyógyítgatja,
Fölséges úr, nem fog rajta.
Juhászlegény, rontom-bontom,
Összetörte minden csontom,
Nagyon megvert, eldöngetett,
Mondd ki rá az ítéletet.
Trónon ülő nagy királyom,
Büntesd meg jól, azt kívánom.
Engem meg küldj a kórházba,
Szolgádat a hideg rázza.
Panaszomra, óh, csak hallgass!”
Könyörög az ordas farkas.

Hatalmasat ordít rája
Az állatok nagy királya:
„Gyorsan nekikerekedve
Menjen érte három medve!
Juhászlegényt hozza elő,
Halálfia a vakmerő!”

Három medve megyen rögtön,
Dirmeg-dörmög hegyen-völgyön.
Juhászlegényt meg is lelték,
Igy köszöntek rá a medvék:
„Juhászlegény gyere velünk!
Nézzed, itt van a levelünk.
Farkas komát eldöngetted:
Ítélték hát ma feletted.
Összegyűltek az állatok
Mindannyian, kicsik, nagyok.
Tanácskoztak az erdőben.
Meg is hányták illendően,
Az oroszlán parancsára
Feljutsz ma egy körtefára,
De meghagyja, hogy még előbb
Jelenj meg a színe előtt.”

Juhászlegény egy szót se szól,
Csak mosolyg a bajusz alól,
Hisz ott van a tarisnyája.
Tarisznyában furulyája.
„Keskeny palló, széles árok,
Gyerünk hát no, jó zsandárok!
Kegyelemért a királyhoz:
Hátha tán még mást határoz!
Nadragulya, szőlőtőke...
Csak lövetne inkább főbe!”

Utra kelnek, mendegélnek,
Nemsokára odaérnek.
Ráordít a fejedelem:
„Juhászlegény, nincs kegyelem!
Húzzátok a körtefára,
Csüngjön ottan éjszakára!
Hamar, hamar, csak hadd lássam!”
„Fölséges úr, kérem ássan!
Két fülemmel amint hallom:
Hát csakugyan meg kell hálnom!
Engedje meg utoljára:
Hadd fúvok a furulyámba!
Hadd fúvom el a nótámat.
Halni is jobb kedvem támad!”

Bólint a nagy fejedelem:
„Ezt az egyet megengedem!”
Juhászlegény mosolyg rája,
S megszólal a furulyája.

Táncba ugrik a nagy király,
Kurjogatja: csuhaj, Mihály!
Tigris, párduc, mind ott terem,
Csak úgy porzik a táncterem.
Elefánt se marad hátul.
Dalol torka szakadtából:
Ég a gunyhó, ropog a nád,
Szorítsd hozzád azt a barnát!
Kiabálnak a bölények:
Mi vagyunk itt a legények!
A kopogóst úgy eljárják,
Hogy nem láttad soh'se párját!
A mackók is mulatoznak,
Jobbra-balra hajladoznak.
Jókedvű ám a menyét is,
Megforgatja a menyét is.
Róka rakja nyulacskával,
Fürge mókus vadmacskával.
Tombol a tánc egyre jobban,
Hogy a föld is bele dobban.
Már a király, szegény állat,
Alig liheg, olyan fáradt,
Hanem azért csak bokázik.
Mert a pásztor furulyázik,
Fújja, fújja egy fa mellett,
Még pedig a legfrissebbet.

„Hagyd el már no, ne muzsikálj!”
Szól hozzá a dicső király.
Juhászlegény rá se hallgat,
Gondolja csak, hogy: gyöngyharmat!

Ám ki is dül mind a sorbúl,
Valamennyi földre fordul,
Még ott is a táncot járja...
Ilyen olyan furulyája!

Könyörög a fejedelem:
„Juhászlegény, jaj, kegyelem!
Kérve kérünk az egekre,
Itt a porban henteregve:
Tedd le már a furulyádat!
Hagyd félbe már a nótádat!”

Juhászlegény félbehagyta -
Pihen a sok Istenadta.
Míg a gyepen nyújtózkodnak,
Neszét veszik a dolognak:

„Fölséges úr - szól a pásztor -
A farkasnak ne higgy másszor!
Tarts fölötte kemény törvényt!
Nem úgy mondta, ahogy történt.
Én egy ujjal se bántottam,
Csak egy kicsit táncoltattam,
Mert elvitte Cukrikámat,
Az én kedves barikámat.
Neki most már te muzsikálj,
Isten veled, dicső király!”

A farkassal mi lett osztán?
Majd elmondja az oroszlán,
Én tovább már nem beszélek,
A többitől nagyon félek.
Gallér híján köpenyeg,
Meséltem, mert volt kinek.

A hatalmas király.

Hallottam egy mesét,
Gólya kelepelte,
Egy figurás prűcsök
Mindjárt versbe szedte.

Holdvilágos estén
El-elmuzsikálja:
Cirpelő fiait
Tanítgatja rája.

Ejnye, hogy is volt csak?
Nem jut az eszembe.
Jó, hogy le van írva,
Itt van a zsebembe.

Ide hallgass, Juci,
Ide hallgass, Mihály,
Hol volt, hol nem volt, csitt!
Volt egyszer egy király.

Ennek a királynak
Nagy volt a hatalma,
Susogó nádas tó
Fényes birodalma.

Nádas tó fenekén
Tündérpalotája,
Ott lakott, gyerekek,
A békák királya.

Az ajtaja előtt
Nádkardú katonák...
Ugyan ne szólj bele,
Mert nem mondom tovább!

A hatalmas király
Unja magát nagyon,
Haragosan néz ki
A kerek ablakon.

Villog a két szeme,
Az uralkodónak,
A békák előtte
Mind hasra vágódnak.

„Kutykurutty! Kutykurutty!
Naplopók, jaj nektek!
Mulattatásomra
Miért nem brekegtek?”

Megzendül a nádas
Sokhangú nótája,
A békák királya
Ásítózik rája.

„Kutykurutty! Kutykurutty!
Jaj de csúf brekeke!
Nyikorg, mint a kocsi
Kenetlen kereke!”

Tizet nyakon csapott,
Húszat agyon vágott:
„Mást akarok, mást, mást!
Szebb, jobb mulatságot!

Álljanak elő a
Legdelibb leventék!
Ki kell találnotok,
Hogy mit is szeretnék!”

„Tán ugornál egyet,
Dicső fejedelem?”
„Vigyétek tömlőcbe!
Mért komázik velem!”

„Fölséges királyom,
Talán úszdogálnál?
Meghajlik előtted
Mindenütt a nádszál.”

„Verjétek bilincsre
Ezt is, hogyha mondom!
Úszok vagy nem úszok,
Az csak az én gondom!”

„Talán lepihennél
A puha díványra?”
„Üssétek le fejét,
Aki ezt kívánja!”

Ezer béka közül
Egy se szólt kedvére...
A hatalmas király
Igy ordított végre:

„Oh ti hájfejűek!
Ostoba varangyok!
Egyebet se tudtok,
Csak papucsot varrtok!

Magam találok ki,
Hogy mit is szeretnék,
Hozzatok csónakot,
Fussatok, leventék!

Nagy birodalmamat
Körülcsónakázom,
Ruhát is hozzatok,
Mert egy kicsit fázom!”

Futnak a leventék,
Egy felé sietnek:
Egyenes irányban
A rózsás szigetnek.

Csónakázó ifjak
Csónaka mind ott van,
A kikötőből majd
Visznek egyet onnan.

Csakugyan a vizen
Imbolyog egy csónak,
No, ez éppen jó lesz
Az uralkodónak.

Benne van az ifjak
Evező lapátja,
Csónakázó inge,
No meg a sipkája.

A szél oldotta el
Partról a csónakot...
Viszik haza vígan:
„Királyunk, jó napot!”

Tarka csíkos ingbe
Öltözik a király...
„Jaj de szép!” hízeleg
Ezer meg ezer száj.

Négy miniszterével
Beül a csónakba...
„Hamar a lapátot!
Rajta, urak, rajta!”

Éljennel kíséri
A békák serege:
„Hurrá, te nagy király,
Brekeke, brekeke!”

Sima tó tükörén
Vígan csónakáznak,
Virágos kedve lett
A dicső királynak.

Lengeti a zászlót
Virágos kedvében,
Négy miniszterével
Kuruttyolgat szépen:

„Nekem van a földön
Legnagyobb hatalmam!
Ez a szép nádas tó
Az én birodalmam!”

Alig, hogy kimondja,
Arra száll egy gólya:
„Kuruttyoló király,
Nem úgy van a nóta!

Tudok én egy szebbet,
Ham, bekaplak, hékám!
Kelep, kelep, kelep,
Jó éjszakát, békám!”

Vízbe ugrik fejfel
A békák királya,
A miniszterek is
Ugranak utána.

Elkapta a gólya
Égnek álló lábát...
Megette a békák
Hatalmas királyát.

Eddig van a mese.
Gólya kelepelte,
Egy figurás prűcsök
Mindjárt versbe szedte.

Holdvilágos estén
El-elmuzsikálja...
Círpelő fiait
Tanítgatja rája.

A kerek sajt.

Hallgass ide, Lackó!
Elindult két mackó.
Elmentek világgá
Szerencsét próbálni:
Hátha egy kis mézet
Tudnának találni.
Leltek is egy odút
Szinig édes mézzel,
De meggyűlt a bajuk
Bezzeg a sok méhvel.
A két mackó orra
Tele lett fullánkkal,
Szaladtak is onnét
Hegyen-völgyön által.
Biz úgy, biz úgy, Lackó!
Futott a két mackó.

Amint a két mackó
Nagysebesen hajtott,
Találtak az úton
Egy nagy kerek sajtot.
Akkora volt mint egy
Nagy taligakerék...
Szólt az egyik: - Nekem
Vacsorára elég!
- Hohó! - szólt a másik -
Hogy beszélhetsz ilyet!
Én láttam meg előbb!
A sajt engem illet!
S civódtak a sajton,
Mirmegtek-mormogtak,
Dirmegve-dörmögve
Nagyon marakodtak.
Biz úgy, biz úgy, Lackó!
Dühös a két mackó.

A két dühös mackó
Ugyan néz a sajtra -
Végre megegyeztek:
Osztozkodnak rajta.
Hanem azért egyre
Csak dörmögtek folyvást,
Egyik se vállalta
Magára az osztást.
Félt, hogy a másiknak
Nagyobb jut a sajtból...
Ott terem egy róka
S nagy ravaszan így szól:

- Bízzák rám az urak!
Én kétfelé osztom.
Tudom, sohse voltak
Ily egyforma kosztón!
...Biz úgy, biz úgy, Lackó!
Csacsi a két mackó.

A két csacsi mackó
Egy nagyot sóhajtott,
Mikor kettétörte
A róka a sajtot.

- Nem jól van! - dörmögik. -
Ez az egyik nagyobb!

- Majd eligazítom,
Hisz itt azért vagyok!
Bízzák rám az urak!
Mindjárt teszek róla.
És egy nagy darabot
Leharap a róka.

- Nem jól van! - dörmögik. -
Még mostan is nagyobb!

- Csak egy kis türelmet!
Hisz itt azért vagyok!
Csak bízzanak bennem!
Majd teszek én róla.
S még nagyobbat harap
Belőle a róka.

- Most sincs jól - mormogják -
Most meg ez a nagyobb!

- Engedelmet kérek,
Hisz itt azért vagyok!
Bízzanak már bennem!
Majd csak teszek róla.
S a másiktól harap
Egy nagyot a róka.

- Megint rossz! - mormogják. -
Most a kisebb nagyobb!

- Instálom alássan,
Hisz itt azért vagyok!
Mért nem bíznak bennem!
Tudok tenni róla.

S a másiktól megint
Jót harap a róka.

- Még sincs jól! - mormogják.
Most a nagyobb kisebb!

- Ugyan kérem ássan!
Ördög látott ilyet!
Most a nagyobb kisebb...
Most a kisebb nagyobb...
Kisebb... nagyobb... kisebb...
Akkor itt miért vagyok?

Hogy ennyit bajlódtam,
Most azt is sajnálom...
Osszák el maguk közt!
Magamat ajánlom!
S ravasz vigyorgással
Sebesen elhajtott:
- Hagytam nekik is egy
Kis darabka sajtot!
... Biz úgy, Biz úgy, Lackó!
Igy járt a két mackó!

A beteg királylány.

Szépen legel a bárány
Virágos domb oldalán,
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Mikor fűja a bojtár,
Mindig, mindig táncot jár.
Ugrál ide, amoda
Aranyszőrű barika.

Juhászbojtár szereti,
Szebbnél szebbet fű neki,
Bejárja a legelőt,
Vígan megy a nyáj előtt.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Csendesedik már a táj,
Takarodik a juh-nyáj.

Gazda künn a kapuban
Gyönyörködik a juhban,
Ki van a szám, nincs oda.
Jól laktak, mint a duda.

„Csés jó estét, gazd’uram!”

„Adjon Isten, jó fiam!
Ember vagy a talpadon,
Amit kívánsz, megadom.
Kitelt már az esztendő,
Itt van, ha kell, száz pengő!”

„Nem kell nekem, gazd’uram,
Hej, sem ezüst, sem arany!
Adja nekem, adja hát,
Aranyszőrű barikát!”

„Jaj, fiaim, ezt sajnálom,
Legkedvesebb bárányom!
Adok érte fürtöset,
Drága, finom selymeset!
Tarkát, fehért, feketét,
Hál’ Istennek, van elég!

Gyöngé toklyót, erős kost,
Jerkét, ürüt, kolompot,
Ezt az egyet, pásztort,
Egész nyájért nem adom!”

„Itt hagyom hát kelmedet,
A jó Isten áldja meg!”

„Ejnye, öcsém, micsoda?
De nem oda ám Buda!
Hűségesen szolgáltál
Mindenkor a birkánál,
Meglesz hát a jutalom,
Amit kívánsz, megadom.
Aranyszőrű barikát,
Ezüstcsengős pántlikát.”

„Nekem adja csakugyan?
Megköszönöm, gazduram!”

Juhászbojtár útra kél,
Hegyen-völgyön mendegél.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.

Mikor a nap leáldoz.
Beköszön egy gazdához.
Éjszakára ott maradt,
Lefeküdt a szin alatt.
A gazdának leánya
Pislogat a báránra,
Nagyon is megszerette,
Szemivel majd megette.
Fel is tette magába
A gazdának leánya:
Elveszi a pántlikát,
Aranyszőrű barikát.

Éjfél után az óra,
Megy a színbe lopózva,
Lábujjhegyen csendesen,
Meg ne tudja senkisé.
Megfogja a pántlikát,
Aranyszőrű barikát,
Hej de bezzeg megakadt,
Bárán szőrin ott maradt.

Reggel ébred a bojtár.
Menni, menni akar már,
Á! de nini! a bárány!
Bárány szőrin a leány!
Próbálja, hogy leveszi,
Nem tudja, csak neveti.

Elindul hát, elindul.
Alig megy a kapun túl,
Szépen szól a jávorfa.
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel,
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.

Sütő asszony lármával,
Hátára üt lapáttal,
Hej de bezzeg megakadt,
Mert a lapát ott maradt,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leánya,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!

Arra megy a takácsné,
Csupa merő parádé,
Mint a páva, kevélyen,
Legyező a kezében.
„Mit ettetek? Tán gombát?
Járjátok a bolondját!”

Asszonyt szóval illeti,
Legyezővel megüti,
Hej de bezzeg megakadt,
A legyező ott maradt,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül,
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát.
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson.
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Juhászbojtár útra kél,
Hegyen-völgyön mendegél.
Elér, elér vígadva
Egy királyi városba.
Tudakozza: mi újság?
A harangot mért húzzák?
A királyi palota
Mért van gyásszal bevonva?

Nagybeteg a királylány,
Hánykolódik az ágyán,
Hasztalan az orvosság,
A doktorok azt mondják;
Szomorúan beszélnek:
Tán meg is hal estélig.
De ha egy jót kacagna,
Úgy életbe maradna.
Csináltak már sok furát,
Mindenféle figurát,
Hiába, mind hiába!
Csukva maradt a szája.

Kiadta ma a király,
Mert a szive nagyon fáj,
Hogy aki tud valamit,
Boldog lehet az ma itt.
Álljon elő, ki vele!
Kacagtassa meg vele!
Királyságát megosztja,
A lányát is od'adja.

Juhászbojtár útra kél,
A királlyal úgy beszél,
Hogy tud ám ő sok furát,
Soh'se látott figurát.
Meggyógyúl a királylány,
Rózsa nyílik ajakán.

Király örül, örvendez,
A hopmester meg rendez,
Királylány a tornácon,
Hófehér mint a vászon.
Az udvaron a bojtár,
Lesik, várják, mi lesz már!

Szépen szól a jávorfa.
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Nem kacag a királylány,
Szomorúság ül arcán.
Szomorú a király is,
Az udvari dámák is.
Csinálhatnak sok furát,
Mindenféle figurát.
Királylánynak hiába!
Csukva maradt a szája.

De felköhög nem egyszer,
Haragszik a hopmester:
„Ej, te hitvány pénzfaló!
Komédiás, naplopó!
Ménkö szántsa hátadat!
Rád veretem a vasat!
Becsukatlak, cigányok -
Jó mulatást kívánok!”

Mind szitokkal illeti,
A takácsnét megüti.
Hej, de bezzeg megakadt!
Pálcikája ott maradt.
Pálcikán a hopmester,
Szitkot is mond ezerszer.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé!
Takácsnén a pálcika,
Gyönyörű szép muzsika!
Pálcikán a hopmester,
Szitkot is mond ezerszer!

Felkacag a királylány,
Rózsa nyílik ajakán.
Felkacag a király is,
Az udvari dámák is.
Egy nagy, egy nagy hahota
A királyi palota.

Barika is megőrül,
Szép szeliden néz körül,
Arany szőrit megrázza,
Csak úgy hullnak utána:

Pálcikáról hopmester,
Szitkozódik ezerszer!
Takácsnérol pálcika,
Gyönyörű szép muzsika!
Legyezőről takácsné,
Csupa merő parádé!
Asszonyról a legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Lapátvégről az asszony,
Álljon odébb, dagasszon!
Leányról meg a lapát,
Messze veti el magát,
Barikáról a leány,
Eredj haza, violám!

Arany trónon a király,
A szíve már dehogy fáj.
Királyleány kedvében,
Öröm ragyog szemében.

Szépen szól a jávorfa.
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranyszörű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.

Gyűrű, szelence, virág.

Volt egyszer egy szegény asszony,
Nagyon szegény asszony,
Lisztje se volt már, amiből
Kenyeret dagasszon.

Egyetlenegy fia egyszer
Csak elébe állott:
- Elmegyek én, édes anyám,
Szerencsét próbálok.

Nagy a világ, sok az útja,
Sorba mind megjárom:
Vagy egyiken, vagy másikon
Majd csak megtalálom.

Édes anyja sírva-ríva
Föl is tarisznyálta -
Könyáztatta keszkenővel
Integet utána.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Hegyen is túl, völgyön is túl
Kerek tóhoz ér el.

Kerek tónak partján mit lát
Szomorúfűz alatt?
A szárazon hánykolódni,
Vergődni egy halat.

- Szegény legény - szólal a hal -
Állj meg csak egy szóra!
Elveszek itt a szárazon,
Dobj vissza a tóba!

- Visszadoblak, szép aranyhal,
Élj tovább a vízben!
Ringasson a gyöngyöző hab,
Áldjon meg az Isten!

- Téged is, te szegény legény.
Amerre mégy, jól járj!
Ne, kivetek három halpénzt,
Jó tétédért jót várj.

Hogyha egyszer bajba kerülsz
S nem lesz jó barátod:
Zörgesd, zörgesd, zörögtesd meg,
A többit meglátod.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Tavon is túl, mezőn is túl
Zöld erdőbe ér el.

Egy öreg ősz embert lát ott,
Pihen egy tölgy alatt -
Hej, nehéz ám az a rőzse,
Belé majd megszakadt!

- Szegény legény - szól az öreg -
Állj meg csak egy szóra!
Hozd el, fiam, ezt a rőzsét
Egy-két fordulóra.

- Hogyne vinném, öreg apám.
Haza viszem innen;
No lássa, már itthon vagyunk,
Áldja meg az Isten!

- Téged is, te szegény legény.
Amerre mégy, jól járj!
Ne, egy ezüst kis szelence,
Jó tétédért jót várj!

Hogyha egyszer bajba kerülsz
S nem lesz jó barátod:
Kip-kop, kip-kop, kopogtasd meg,
A többit meglátod.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Kunyhón is túl, erdőn is túl
Magas hegyhez ér el.

Magas hegynek alján mit lát
Kiálló szirt alatt?
Tüskebokor közt vergődni
Egy nagy sasmadarat.

- Szegény legény - szólal a sas -
Állj meg csak egy szóra!
Tüske közül szabadíts ki,
Segíts engem jóra!

- Hogyne tenném, te sasmadár,
Kisegítlek innen...
Ringasd magad szabad szárnyon,
Áldjon meg az Isten!

- Téged is, te szegény legény.
Amerre mégy, jól járj!
Ne, három toll a szárnyamból,
Jó tétédért jót várj!

Hogyha egyszer bajba kerülsz
S nem lesz jó barátod:
Rázd meg, rázd meg, rázogasd meg,
A többit meglátod.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Bokron is túl, hegyen is túl
Egy városba ér el.

Gyászfátyollal van a város
Mindenütt bevonva,
Nagy fekete zászlót lenget
A sok templom tornya.

Kérdezgeti: miért ilyen
Fekete a város?
Búslakodik kis ház, nagy ház,
Minden olyan gyászos!

Szomorú az öreg király
Egyetlenegy lánya,
Hervad, hervad, hervadozik,
Mint a kert virága.

Édes anyja, aki nyugszik
Kinn a temetőben,
Gyémántgyűrűt hagyott rája,
Neve ott a kőben.

Aranyhídról beejtette
Kerti kerek tóba,
Királyfiak, hercegfiai
Keresik azóta.

Hej de, hej de mind hiába,
Seholsem találják!
Pedig a jó öreg király
Annak adná lányát.

Szegény legény egyet gondol
S alszik egyet rája:
Másnap reggel beállít a
Király udvarába.

A király épp ott sétálgat
A márványtornácon,
Lánya sorsán töprenkedik,
Hogy mit is csináljon?

- Adjon Isten, király uram!
Volna egy kérésem:
Azt a gyűrűt megkeresni
Engedje meg nékem!

- Hagyd el, fiam, soh'se próbáld,
Próbálták már százszor.
Ha keresed: akkor te is
A fejeddel játszol.

- Bízsa csak rám, király uram,
Ha nyerek, ha vesztek:
A szép királykisasszonyért
Nem maradok veszteg.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Kerti kerek tó közepén
Aranyhídra ér el.

Megzörgeti, zörögteni
Háromszor a halpénzt:
Kibukkan a szép aranyhal
Tó vizéből tüstént:

- Mi a bajod, szegény legény,
Mi a kívánságod?
Mondd el, mondd el hamarosan,
Meglesz, majd meglátod.

Elmondja, hogy a királylányt
Milyen bánat érte,
Hány királyfi feje hullott
Már a porba érte!

- No, ne búsulj, szegény legény,
Csak várj itt a hídon,
Valamennyi hal a vízben,
Mind, mind előhívom.

Le is merül... s fenn ringatja
Újra a tó habja:
A ragyogó gyémántgyűrűt
A szájába tartja.

Viszi is a szegény legény:
- Itt van, jó királyom!
Váltsa be az ígéretét,
Én csak ezt kívánom.

A szépséges királyleány
Ott terem e szóra,
Bús halovány két orcáján
Kinyílt egy-egy rózsza.

Oda borúl mosolyogva
A király nyakába:
- Víg vagyok már, édes apám,
Csakhogy megtalálta!

- Jól van, jól van, szegény legény,
Ember vagy, azt látom!
Ha kiállasz még egy próbát,
Úgy tiéd a lányom.

Ezer köből tiszta búzát
Szórtam ma széjjel,
Hét mértföldnyi nagy határon,
Szedd össze az éjjel!

Piros hajnalhasadáskor,
Kis harang szavára,
Itt királyi udvaromon
Álljon garmadába!

Hagyd el mégis, soh'se próbáld.
Próbálták már százszor...
Ha nem lesz meg: akkor te is
A fejeddel játszol.

- Bízta csak rám, király uram,
Ha nyerek, ha vesztek:
A szép királykisasszonyért
Nem maradok veszteg.

Megy a legény, megy, mendégél
Bízó reménységgel,
Hét mértföldnyi nagy határnak
Közepére ér el.

Eszibe jut az ősz ember,
Próbál is szerencsét:
Háromszor megkopogtatja
Az ezüstszelencét.

- Mi a bajod? - szólal egy hang -
Mi a kívánságod?
Mondd el, mondd el hamarosan,
Meglesz, majd meglátod.

El is mondja gondját, baját
Szomorúan, halkán
S az ezüst kis szelencének
Födele fölpattan.

Sok, sok ezer fehér galamb
Száll ki turbékolva:
Hét mértföldnyi nagy határon
Rónára, halomra.

Hordják a sok tiszta búzát
Király udvarába.
Piros hajnalhasadáskor
Ott áll garmadába.

Beköszön a szegény legény:

- Jó reggelt, királyom!

Váltsa be az ígéretét,

Én csak ezt kívánom.

A szépséges királyleány

Ott terem e szóra,

Két orcáján egyre csak szebb,

Pirosabb a rózsa.

Oda borúl mosolyogva

A király nyakába:

- Úgy-e, úgy-e édes apám,

Ezt is megcsinálta!

- Jól van, jól van, szegény legény.

Ember vagy, azt látom.

Ha kiállsz egy végső próbát,

Ugy tiéd a lányom!

Messze bérceken van a földnek

A legszebb virága,

Hágj föl érte égbenyúló,

Szédítő ormára.

Hozz belőle a lányomnak,

De megérdemelné!

Hozz belőle egy bokrétát,

Tűzd a szíve mellé.

Hagyd el mégis, soh'se próbáld,

Próbálták már százszor...

Ha nem lesz meg: akkor te is

A fejeddel játszol.

- Bízsa csak rám, király uram,

Ha nyerek, ha vesztek:

A szép királykisasszonyért

Nem maradok veszteg.

Megy a legény, megy, mendegél

Bízó reménységgel,

Égbenyúló bérc lábához

Nagy fáradtan ér el.

A szívében, a lelkében

Mennyi mindent forgat

S rázza, rázza, rázogatja

A három sastollat.

Páros csillag mosolyog a

Magas bércomorra:

Bércomorról a sasmadár

Leccap nagy suhogva.

- Mi a bajod, szegény legény.
Mi a kívánságod?
Mondd el, mondd el hamarosan,
Meglesz, majd meglátod.

Elmondja, hogy eddig mindig
Minden útján jól járt:
De most, de most, hogy állja ki
Az utolsó próbát?

- No, ne búsulj, szegény legény,
Várj csak meg itt engem!
Én neked azt a bokrétát
Azonnal megszerzem.

Repül a sas égbenyúló
Magas bércoromra:
S a föld legszebb virágát a
Körme között hozza.

Viszi is a szegény legény:
- Itt van, jó királyom!
Váltsa be az ígéretét,
Szívemből kívánom.

A szépséges királyleány
Ott terem e szóra:
Két orcáján kivirított
Egészen a rózsza.

Oda borúl mosolyogva
A király nyakába:
- Úgy-e, úgy-e, édes apám,
Neki nincsen párja!

- Jól van, jól van, édes fiam.
Ember vagy, azt látom!
Nesze, itt a mátkagyűrű,
A tied a lányom.

- Megköszönöm, király atyám,
A jószágát hozzám!
Életemet szép mátkámért
Százszor feláldoznám!

Hanem hogy a boldogságom
Tetőpontra hágjon:
Király atyám, kedves mátkám,
Még csak egyre vágyom.

Messze, messze, hol a hegyen
Örök fehér hó van,
Ott lakik egy szegény asszony
Egy kis vityillóban.

Nagyon szegény... alig van a
Betevő falatja...
Éjjel-nappal a vándorló
Fiát siratgatja.

Az én édes öreg anyám
Az a szegény asszony...
Ugy szeretném elhozni, hogy
Tovább ne sirasson.

Hadd lakjék itt, király atyám
Szépséges szép mátkám,
Istenem, de boldog lennék,
Ha mindennap látnám!

Örömmnek úgy nem lenne
Soha semmi híja...
Jóságos jó király atyám,
Úgy-e ide hívja?

- Becsülöm a szíved, fiam!
No csak eredj érte!
Megtartjuk a lakodalmat
Mához három hétre.

Megy a legény az anyjáért
Aranyos hintóban,
Messze, messze, hol a hegyen
Örök fehér hó van.

Viszi, viszi a királyi
Fényes palotába:
Rázendíti az országnak
Minden muzsikása.

Kezdődik a lakodalom,
Soh'se láttam párját...
Ki jön velem a lakziba?
Tán még most is járják!

A kiszurkált kecske.

Üljetek csak ide körbe,
Sanyi, ne nézz a tükörbe!
Ide hallgass, rontom-bontom,
Mikor én a mesét mondom.
Olyan igaz, mint az öklöm,
Bizonyítja a könyököm.
Volt egyszer egy... no, találd ki!
Ki volt, mi volt? Hát akárki.

Csak azért is volt egy ember,
Kis fiához így szólt egyszer:
- Hajtsd ki, fiam, ezt a kecskét,
Hadd legeljen friss füvecskét.
Hajtsd ki csak a kies rétre,
Gyöngypataknak gyöngyvizére.

És a fiú kihajtotta,
Kies réten jól tartotta.
Annyit evett kecske úrfi,
Hogy alig birt megmozdúlni.
Kérdi tőle a kis pásztor,
Nem is egyszer, hanem százszor:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég fűvet, mondd, kaptál-e?
- Ugy jóllaktam, mint a duda,
Hogy birom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém.
Egy szál fű se fér több belém.

És a fiú haza hajtja,
Kérdi otthon édes apja:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég fűvet, mondd, kaptál-e?
- Jaj, jó gazdám, dehogy laktam,
Mint a kutya, úgy koplaltam.
Száras mezőn legeltetett,
Aszúfűvel etetgetett.
Mocsárvíz volt az italom -
Brr! igya meg! Nem ihatom.
Tán a hideg is kilelne,
Kígyó, béka lakik benne.
Rám a pásztor nem vigyázott,
Egész nap csak furulyázott.

- Ej, lánchordta, mákos torta!
Sárga dinnye, zöld uborka!
Hát te mindig furulyázol?
A kecskére nem vigyázol?

Mars! Tarisznyát a válladra!
Úti laput a talpadra!

Mondja reggel, mondja másnap
A kisebbik kis fiának:

- Hajtsd ki, fiam, ezt a kecskét,
Hadd legeljen friss füvecskét,
Zöld erdőbe, sík mezőbe,
A pázsitos dombtetőre.
Itasd meg az arany kúton,
Rátalálsz a gyalogúton.

És a fiú kihajtotta,
Sík mezőben jól tartotta.
Annyit evett kecske úrfi,
Hogy alig bírt megmozdulni.
Kérdi tőle a kis pásztor,
Nem is egyszer, hanem százszor:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég fűvet, mondd, kaptál-e?
- Ugy jóllaktam, mint a duda,
Hogy birom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

És a fiú haza hajtja.
Kérdi otthon édes apja:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég fűvet, mondd, kaptál-e?
- Jaj, jó gazdám, dehogy laktam,
Mint a kutya, úgy koplaltam.
Majd megütött már a guta,
Csupa kátyú, hepe-hupa!
Nem találsz ott csak katángot,
Enném inkább itthon fánkot!
Ivóvize olyan, mint a
Legfeketebb gubicstinta.
Rám a pásztor nem vigyázott,
Egész nap csak madarászott.

- Ej, mordízom-teringette!
Forgós adta, szedte-vette!
Hát te mindig madarászol?
A kecskére nem vigyázol?
Mars, fel is út! Mars, le is út!
Elcsapom az ilyen fiút.

Harmadnapra virradóra
Szól a harang, üt az óra.
Maga hajtja ki a kecskét,
Hadd legeljen friss füvecskét
Illatozó rózsás tájon,
Selyemfüves rónaságon.

Annyit evett kecske úrfi,
Hogy alig birt megmozdulni.
Kérde tőle kinn a pásztor,
Nem is egyszer, hanem százszor:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég fűvet, mondd, kaptál-e?
- Ugy jóllaktam, mint a duda,
Hogy bírom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

És a gazda haza hajtja,
Kérde otthon, próbálgatja:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég fűvet, mondd, kaptál-e?
- Jaj, jó gazdám, dehogy laktam,
Mint a kutya, úgy koplaltam.
Biz az állam így felkopnék -
Nincsen ott, csak hangyazsombék,
Vakandtúrás... s több efféle...
Talán már több el se férne.
Olyan szaga van a tónak,
Mint a kenderáztatónak.
Rám a pásztor nem vigyázott,
Mert egész nap pipázott.

- No megállj, te hazug kecske!
Markomba vagy, lesz is lecke,
Muzsikálok egy-két nótát,
De nem nézem ám a kótát,
Csak könyv nélkül... így ni!... hohó!...
Görbe somfa, itt a vonó.
Csihi-puhi! Ez magamért,
Ez pedig a két fiamért.
Uccu, botom! Rajta, botom!...
Két fiamat haza hozom.

- Jaj, jaj, gazdám, édes gazdám!
Ne porozd ki úgy a bundám!
Úgy jóllaktam, mint a duda,
Hogy bírom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

- Képmutató semmiházi!
Nem fogsz többet lakomázni!
Megtanítlak, ilyen-olyan!
A csillagos bicskám hol van?
Az való ily gézengúzknak,
Elevenen most megnyúzlak!

Míg a bicskát keresgélte
S tarisznyába kutat érte:
Fut a kecske ki a kerten,
Árkon-bokron, ungon-berken,
Mint a kilőtt puskagolyó -
Csúfolja a csacska folyó -
Tüske tépi, ág is húzza,
Hajtja magát, töri-zúzza.
Az erdőig meg sem állott -
Ugyan vajjon mit csinált ott?
Térdre esve, orra bukva
Belebújt egy rókalyukba,
Ott meghúzta szépen magát -
No, gazd'uram, jó éjszakát!

Haza megy a róka. De lent
Megérezte az idegent:
- Ki vagy, mi vagy a lyukamban?
Tudós vagy-e, vagy tudatlan?

- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!
Bokorugró körmös kecske,
Libeg rajtam a bekecske.
Féllábammal to-toppantok,
A fogammal ro-roppantok.
Fia vagyok az ördögnek,
Be ne gyere, mert megdöflek!

Megijedt a róka tőle,
A farkashoz fut előle:
- Farkas koma, gyere hamar!
Halld, mi mindent összehadar!
Ördögfi van a lyukamban,
Csak azért se hagyjuk abban!

Farkas megy a lyuk szájához,
A lyuk száján bekiáltoz:
- Ki vagy, mi vagy más lyukában?
Róka koma viskójában?
- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!
Bokorugró körmös kecske.
Libeg rajtam a bekecske.
Szakállammal tü-tüsszentek,
Homlokommal pü-püffentek.
Azt se mondom, hogy: vakablak!
Be ne gyere, mert bekaplak!

Farkas koma furcsát érez.
El is szalad a medvéhez:
- Medve koma, gyere hamar!
Halld, mi mindent összehadar!

Ördögfi van a rókánál,
Tudod, ott a borókánál.

Jaj lesz neked, te kis ördög!
Medve cammog, dirmeg-dörmög:
- Ki vagy, mi vagy más lyukában?
Róka koma viskójában?
- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!
Bokorugró körmös kecske,
Libeg rajtam a bekecske.
A szarvammal tu-turkállok.
Bajuszommal szu-szurkállok.
Be ne gyere, mert leváglak,
Mint a répát összeráglak!

Megijedt a szegény medve,
Ott maradni nem volt kedve.
És szaladtak mind a hárman,
Össze-vissza a határban.
Szálason föl, le a hegyen -
Egy sündisznó arra megyen.
S kérdi tőlük: hova, hova?
Félve felel medve koma:

- Jaj, szaladjunk! Te is szaladj!
A világért itt ne maradj!
Ördögfi van - gyi, te lábam! -
Róka koma viskójában.
Féllábával egyet toppant,
A fogával összeroppant,
A szarvával egyre turkál,
Bajuszával mindig szurkál,
Szakállával nagyon tüsszent,
Homlokával agyonpüffent.

- Álljatok meg! Hó, ne tovább!
Nem lennétek jó katonák!
Mit viszitek az irhátok,
Úgyis nehéz, nem bírjátok!
Gyertek vissza! Megmutatom,
Hogy a lyukból kiugratom.

- Ej, te se vagy nálunk hősebb!
Mindenikünk csak erősebb!
Mind a hárman földhő' vágunk,
Legyen eszed, jó barátunk!
Gyere te is! Fussunk négyen,
Párosával jobban mégyen.

- Gyertek vissza, hogyha mondom,
A többi majd az én gondom!
Kiugratom, meglássátok,
Lesz kitűnő vacsorátok.

Nekem nem kell, csak hája,
A tüdeje, meg a mája.

Ahogy hallják háját-máját:
Nyalogatja mind a száját.
Visszafordul mind a három
Mi lesz ebből? Kitalálom.

Mennek, mennek hát csendeskén,
Egymás mellett szép kettecskén.
Sündisznó a rókalyuknál
Örömeiben csak úgy ugrál:
- Hallod-e te, bolondító!
Én vagyok itt, a sündisznó!
- Ki vagy, mi vagy más lyukában?
Róka koma viskójában?
- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!
Bokorugró körmös kecske,
Libeg rajtam a bekecske.
Az orrommal szu-szusszantok,
A torkommal ku-kurjantok.
Be ne gyere, ezer bomba!
Mert beduglak a zsákomba!

De hiába volt minden szó,
Nem ijedt meg a sündisznó.
Magát összegombolyítja,
Gombolyagot begurítja,
Megszurkálja jól a kecskét,
Összevérzi a bekecskét.

Kecske mekeg... ki is ugrik...
Fürge lába meg-megcsuklik...
Futnak, futnak mind utána,
Valamennyi kiabálja:
- Fogd a fülit, én a farkát!
Te meg, pajtás, csak a szarvát!
Farkas, ugorj a hátára!
Jaj, de jó lesz vacsorára!
Sündisznónak add a háját,
A tüdejét, meg a máját!

Többet ésszel, mint erővel.

Szántogat a szegény ember
Vadonerdő mellett,
Feje fölött a pacsirta
Vígan énekelget.
Két rossz igás gebéjével
Ahogy egyet fordul:
Mormogást hall, makogást hall
A sűrű vadonbúl.

„Mi a manó lehet az ott?”
Töprenkedik rajta.
A mormogást, a makogást
Egyre jobban hallja.
Nézni megyen... hát csata foly
Szörnyű dérel-dúrral:
Egy nagy medve verekedik
Egy kicsike nyúllal.

„No még ilyet soh’ se láttam
Világéletemben!
Valamennyi iródiák
Megírhatná versben!”
Kacag, kacag, majd kipukkan,
Könye is kicsordúl,
Nagy kacagás felel rája
A sűrű vandonbúl.

„Ej lánchordta! mákos torta!
- Szól a tányértalpú -
Hogy vájja ki pislákoló
Szemedet a varjú!
Nem tudod, hogy nincs tréfára
Mindenkinek kedve?
Nem tudod-e, hogy én vagyok
A hatalmas medve?

Hogy mersz engem kikacagni?
Te nyomorult féreg!
Jaj, megüt a guta mindjárt!
Jaj, megesz a méreg!
No várj, ezért megtanítlak
Keztyűbe dudálni!
Most megeszlek ám lovastul.
Nem fogsz figurászni!”

Megijedt a szegény ember,
Könyörögni kezdett,
Összihadart annyi badart
S hányta a keresztet:

„Jaj kegyelem, medve uram!
Csókolom a talpát!
Hisz tudom én, félem is én
Nagyhírű hatalmát!

Adjon Isten medve úrnak
Ezer odú mézet!
Amit óhajt szeme-szája,
Nyújtson a természet!
Füldjön mindig tejbe-vajba,
Szívemből kívánom.
Gazdag legyen, hogy heverjen
Jó puha diványon!

Engedelmet, most az egyszer
Ne fáljon föl, kérem!
Mit csinálna fiam, lányom
Meg a feleségem?
Míg fölszántom a földemet,
Estig irgalmazzon...
Házam népe kenyér nélkül
Hogy már ne maradjon!”

„No, hogy ilyen szépen kértél,
Estig megbocsátok.
Míg hát a nap le nem megyen,
Legyünk jó barátok!
Alkonyatkor eltörik majd
Fölötted a pálca:
Megeszlek én, szegény ember,
Még ma vacsorára!”

Szántogat a szegény ember,
Nincsen semmi kedve.
Kimondta az ítéletet
A hatalmas medve.
Odamegy a ravasz róka,
Mi baja van? - kérdi.
Elbeszélte szomorúan
Az esetet néki.

Nem azért a róka róka
Ezen a világon,
Hogy ne adjon jó tanácsot,
Legény ő a gáton:
„Szegény ember, soh'se búsulj,
Ha bajod csak ennyi.
Kihúzlak én a hinárból,
De meg kell fizetni!

Adj egy kakast, nagy tarajast,
Kilenc kövér tyúkkal!
Ne félj semmit, elbánok én
Majd a lompos úrral.

Hajad szála se görbül meg,
Sem a lovad szőre,
Lefőzzük a csacsi mackót,
Mondhatom előre.”

Megörült a szegény ember
S hálálkodott érte,
A kakast is, a tyúkot is
Hát csak megigérte.
Nagynehezen ígérte meg,
Mert igen sokalta,
Maga mégis csak többet ér,
Ez a gondolatja.

„Hallgass ide! - szól a róka -
Légy most csupa szem-fül!
Többet ésszel, mint erővel
És a dolog elsül.
Mikor este jön a medve
Mogorván morogva:
Szedem-veszem az irhámát,
Búvok a bokorba.

Búvok, búvok a bokorba
S kürtölök majd rátok.
Ha kérdezi, te csak azt mondd
Jönnek a vadászok!
Majd meglátod, hogy megijed
Ő nagy urasága -
Mondjad neki, meneküljön,
Ha az élte drága.”

Megörült a szegény ember,
Hálálkodott érte,
A kakast is, a tyúkot is
Ujra megigérte.
Ha a dolog sikerül, még
Ráadást is ígért:
Kukoricán hízott libát.
Gyöngé húsú csirkét.

Lompos uram, medve uram
Mormogva ment este,
Róka koma, ravasz koma
A bokorban leste.
Kürtöl, kürtöl... eliramlik
Szegény tányértalpu -
Többet ésszel, mint erővel...
Tisztelt nagyhatalmú!

„Többel ésszel, mint erővel,
- Búcsúzik a róka -
Nálad leszek, szegény ember,
Holnap virradóra!”

„Kérem ássan, tessék, tessék.
Nagyeszű barátom!
Piros hajnalhasadáskor
Csemegére várom.”

Vígan baktat hazafelé.
Neveti a medvét,
Jó vacsora meg a bora
Éleszti a kedvét.
Gondolata a rókára
Mosolyogva téved:
„Dejszen koma, ravasz koma,
Nem félek már tőled!”

Piros hajnalhasadáskor
Zörgetik az ajtót:
„Nyisd ki, nyisd ki, szegény ember!
Róka zörget, nem tót.
Hol a kakas, nagy tarajas,
Kilenc kövér tyúkkal?
Kukoricán hízott liba
Gyöngé csirkehússal?”

„Csés jó reggelt! Csakhogy itt van!
Mindjárt koma, mindjárt!
Csak fölkelek, csak fölhúzó
A sarkantyús csizmát!
Ejnye, ejnye, de örülök!
De nagy újság nálunk!
Anyjuk, terítsd meg az asztalt,
Itt a mi barátunk!”

„Nyisd ki, nyisd ki, ne fecsegi már!”
„Rögtön, koma, rögtön!
Nyakravalóm igazítom
S lajbimat felöltöm!”
Tartogatta szóbeszéddel
Ravaszúl a rókát,
De a róka harmadszor is
Mondja a mondókát!

„Nyisd ki már no, mert erővel
Betörök a házba!”
„Fiam, lányom öltözködik
Ünneplő ruhába.
A szobát is rendbehozzuk,
Szanaszét a holmi...”
Szegény ember a szájával
Elkezdett csaholni.

„Szegény ember, mi tesz úgy benn?
Hé, csak nem kopó tán?”
„Koma, koma, mi tagadás!
Szomorú a nótám:

Kopó biz az, a javából,
Még pediglen kettő!
Honnan jöttek? merre? mikor?
Tudja a teremő!

Megérezték, szimatolták:
Ajtómon ki zörget.
Alig tudom, alig birom
Tartani már őket.
Ki akarnak már rohanni,
Ugyan mit csináljak!
Koma élte drágább nekem,
Mint a vicispánnak.”

„Csak addig tartsd, szegény ember,
Mig elfutok innét!
Rádhagyom a tyúkot, kakast,
Hízott libát, csirkét!”
El is hordta az irháját
A kijátszott róka -
Ugy-e bizony érdemes volt
Verset írni róla?

A tizenkét fekete varjú.

Éjjel-nappal sír-ri
Szegény özvegyasszony,
Kertbe sem azért megy,
Hogy rózsát szakasszon.

De hogy teleszórja
Könye záporával,
Bokros búbánattal,
A rózsát is gyásszal.

„Mit sírsz, mit rísz mindég,
Édes tubus anyám?
- Kérdezi kis lánya -
Mebántottak talán?”

„Hogyne sírnék, rínék,
Édes tubus lányom!
Tizenkét bátyádat
Többé soh'se látom!

Itthagytak, elmentek
Messze, messze földre,
Túl a tengeren is
Nagy vadonerdőbe.

S nem hagytak egyebet
Síró fájdalomnál -
Még te, gyöngyöm, akkor
Karonülő voltál.

Varázs fogta őket,
Varázs alatt vannak,
Hírét sem hallom már
Tizenkét fiamnak.

Elszálltak hazulról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében!”

Hull a könye, omlik
A szegény anyának
S holmiját kirakja
Tizenkét fiának.

Tulipántos ládát
Százszor is kinyitja:
„Legkisebbiké volt
Ez a rámás csizma!

Vörös bársonysüveg...
Ezt meg ő viselte!
Szép árvalányhajból
Bokréta mellette.

Fehér pitykés lajbi...
Nyakravaló, rojtos...
Selyemfürtös guba...
Általvető, bojtos...

Ti vagytok szívemnek
Öröme, bánatja!”
S keblére öleli,
Sorra csókolgatja.

„Ne sírj, ne ríj, anyám
Jó az Isten, jót ad;
Áldj meg engem, édes,
Aztán Isten hozzád!

Nincsen nekem itthon
Addig maradásom,
Tizenkét bátyámat
Míg föl nem találom!”

„Ibolyavirágom,
Ugyan hova mennél?
Maradj te, virúlj te
Szerető szívemnél!

Fúvó szél megfűna,
Záporosó verne,
Maradj itthon, te kis
Turbékoló gerle!

Tüske megszurdalna
Harmatgyöngye lábad -
Ha te is elvesznél,
Meghálnék utánad!”

„Ne marasztalj tovább,
Ne tartóztass, anyám!
Ki felettünk lakik,
Gondot visel az rám!

Elmegyek érettük
A világ végére,
Az Óperenciás
Tenger fenekére.”

Elindul a kis lány
Első harangszóra,
Homlokán ott ragyog
Édes anyja csókja.

Hegyeken, völgyeken
Reménykedve ballag,
Az a csók vezérli,
Az a fényes csillag.

Mutatja az ösvényt
Szép szelid világa,
Félelem nélkül megy
A vak éjszakába.

Harmatgyöngye lábát
Szúró tüske vérzi:
Csak anyjára gondol
S fájdalmát nem érzi.

Fúvó szél megfűja,
Megveri a zápor:
Bátyjaira gondol
S több erőt kap százszor.

Párnája kemény kő,
Rög a derekalja:
Egy édes gondolat
Lágyan elringatja.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik, a kedves;
Mind egy messze fénylő
Kastély fölött repdes.

Mosolyogva ébred
Kelő napsugárral
És folytatja útját
Hegyen-völgyön által.

Tikkasztó melegség
Égeti, kínozza.
Egyre jobban-jobban
Gyötri éhe, szomja.

Lankadatlan hittel
Vándorol előre,
Alkonyatkor elér
Egy vadonerdőbe.

Se eget nem látott,
Se földet nem látott,
Csak egy kis kunyhóban
Rezgő mécsvilágot.

Csöndesen kocogtat
S benyit a kunyhóba,
Zörgő rokka mellett
Ül egy vén anyóka.

„Jó estét, jó estét,
Édes öreg anyám!
Boldogság lakozzék
Ezen a kis tanyán!”

„Fogadj Isten, lányom!
Baj lett volna, szentem,
Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz engem.

Látom, derék lány vagy,
No de beszéld el már:
Hol jársz te itt erre,
Hol a madár se jár?”

„Keresve keresem
Tizenkét bátyámat,
Mert nélkülok még az
Öröm is búbánat.

Elszálltak otthonról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében.

Nem tud-e valamit,
Édes öreg anyám?
Nem hallott-e róluk
Ezen a kis tanyán?”

„Mi tűrés-tagadás,
Megmondanám, lányom,
Biz én nem hallottam
Semmit a világon.

De kis domb tövében,
Kerek erdő szélén,
Völgyön fel, hegyen le,
Ott lakik a néném.

Tudakozd meg őt majd,
Vándorló virágom!
Ha csak ő nem tudja,
Senki a világon.

Hanem előbb, nesze,
Három aranydió,
Fürge mókus hozta,
Gyöngyerdőben lakó.

Csillapítsd éhedet,
Csillapítsd szomjadat,
S feküdj az ágyamra,
Pihend ki magadat!”

Lefekszik az ágyra,
Csillapúlván éhe,
Imádkozik szépen
Kezét összetéve.

Mint szellő a bimbót
Lengeti az ágon,
Rengeti, ringatja
Őt is egy szép álom.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Távoli kastélyból
Indulnak feléje.

Fölébreszti reggel
A kelő nap csókja
S útjára ereszti
Az öreg anyóka.

Mendegél, vándorol
Hegyen, völgyön által,
Dalol is, dalol is
A dalos madárral.

S mikor fűre-fára
Leborul az árnyék:
Ott feketéllik a
Kerekérdős tájék.

Kocogtat, benyit a
Második kunyhóba:
Ócska könyvből olvas
Ott egy vén anyóka.

„Jó estét, jó estét,
Édes öreg anyám!
Boldogság lakozzék
Ezen a kis tanyán!

Nagy vadonerdőből
Tiszteli testvére,
Engemet ő küldött
Ide ma estvére.”

„Fogadj Isten, lányom!
Baj lett volna, szentem,
Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz engem.

Látom, derék lány vagy,
No de beszéld el már:
Hol jársz te itt erre,
Hol a madár se jár?”

„Keresve keresem
Tizenkét bátyámat,
Mert nélkülök még az
Öröm is búbanat.

Elszálltak otthonról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében.

Nem tud-e valamit,
Édes öreg anyám?
Nem hallott-e róluk
Ezen a kis tanyán?”

„Mi tűrés-tagadás,
Megmondanám, lányom!
Biz én nem hallottam
Semmit a világon.

De kis domb tövében,
Kerek erdő szélén,
Völgyön fel, hegyen le,
Ott lakik a néném.

Tudakozd meg őt majd,
Vándorló virágom!
Ha csak ő nem tudja,
Senki a világon.

Hanem előbb, nesze,
Három aranyalma,
Kiskerti, nagykerti
Királyfiú adta.

Csillapítsd éhedet,
Csillapítsd szomjadat -
Feküdj az ágyamra,
Pihend ki magadat!”

Csillapítva éhét
Könyörög az ágyon.
S rengeti, ringatja
A jótevő álom.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Közelebb-közelebb
Szállanak feléje.

Fölébreszti reggel
A kelő nap csókja
S útjára ereszti
Az öreg anyóka.

Mendegél, vándorol
Sietve előre,
Völgyön fel, hegyen le,
A kerek erdőbe.

Kocogtat, benyit a
Harmadik kunyhóba:
Kuckóban szunyókál
Egy öreg anyóka.

„Jó estét, jó estét,
Édes öreg anyám!
Boldogság lakozzék
Ezen a kis tanyán!

Kerek erdő mellől
Tiszteli testvére,
Engemet ő küldött
Ide ma estvére.”

„Fogadj Isten, lányom!
Baj lett volna, szentem,
Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz engem.

Látom, derék lány vagy,
No de beszéld el már:
Hol jársz te itt erre,
Hol a madár se jár?”

„Keresve keresem
Tizenkét bátyámat,
Mert nélkülok még az
Öröm is búbánat.

Elszálltak otthonról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében.

Nem tud-e valamit,
Édes öreg anyám?
Nem hallott-e róluk
Ezen a kis tanyán?”

„Hallottam, hallottam,
Vándorló virágom.
Tizenkét bátyádat
Én mindennap látom.

Nagy, nagy suhogással
Kunyhóm fölött szállnak,
Feketén húzódva
Messze kéklő tájnak.

De te oda, lelkem,
Soha el nem jutnál,
Mert hosszabb az az út
A leghosszabb útnál.

Térdig is elkopnék
Hófehér kis lábad,
Gyöngé vagy te arra,
Magad is beláthadd.

Fészkük odafönn van
Nagy, magas kőszálon,
A fellegek közé
Nem mehetsz, csak szárnyon.”

Nekibúsúl a lány,
Hogy miért nincs szárnya,
Tizenkét bátyjához
Mindjárt el is szállna.

Hulló könye gördül
Liliomorcáján,
Szól a vén anyóka
Igen megsajnálván:

„No, ne hagyjon el hát,
Lányom, a reménység!
Hisz ezen a bajon
Segíthetek én még!

Itt van ez a csésze,
Iratos kenőccsel,
Takard be, tubicám,
Tarka keszkenőddel.

S úgy lefekvés előtt
Kend meg vele vállad:
Virradóra nő majd
Két nyílsebes szárnyad.

Oda szállhatsz vele,
Ahova csak vágyol,
Tizenkét bátyádhoz,
Akármilyen távol.

Hanem előbb, nesze,
Három aranykörte,
Tündérlátta is van
Kis leányom, közte.

Csillapítsd éhedet,
Csillapítsd szomjadat,
S feküdj az ágyamra,
Pihend ki magadat.”

Csillapítván éhét,
Lefekszik az ágyra,
Imádkozik szépen,
Hogy nőjön ki szárnya.

Iratos kenőccsel
Bekeni a vállát,
A boldog reménység
Megszépíti álmát.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Ő feléjük repül,
Azok meg feléje.

Fölébreszti reggel
A kelő nap csókja
S útjára ereszti
Az öreg anyóka.

S hogy merre repüljön,
Megmutatta aztán,
Mert kinőtt a szárnya,
Mondanom se kell tán.

Csak repül, csak repül,
Sebesen előre,
Hegyen át, völgyön át
A sík levegőbe.

Az Óperenciás
Tengeren is túl, túl,
Az üveghegyeken,
Zengő erdőn is túl.

Ezer mértföld van már,
Sok ezer utána,
Egyszer csak megdobban
A kis szíve tája.

Egy nagy csomó varjú
Feléje közeleg,
Feketén húzódik
A suhogó sereg.

Megolvassa őket,
Számolja: egy... kettő
Ki van egytől egyig:
Épen tizenkettő.

„Tizenkét bátyám ez!”
Gondolja magában,
De nem szól hozzájuk,
Csak repül vidáman.

Mennél közelebb jut
A magas kőszálhoz,
Annál jobban repül,
Éjt-napot fölálodoz.

S hetednapra eljut
Kőszál tetejére,
Egy virágos kertnek
Kellős közepébe.

Virágos kert ölen
Szép márványpalota,
Arany a födele,
Gyémánt az ablaka.

Ragyogó tünemény,
Kápráztató dolog,
Halk zeneszó mellett
Kacsalábon forog.

„Csakhogy itthon vagyok!”
Felsőhajt imígyen.
S az aranykilincset
Megfogja szelíden.

Benyit a pitvarba,
Onnan a konyhába,
Jobbra-balra nyíló
Tizenkét szobába.

S izibe kisöpri
Sorra a szobákat,
Megveti puhára
A tizenkét ágyat.

Fát szed és tüzet rak,
Kötőt köt elébe:
S főzi az ebédet
Tizenkét személyre.

Mikor ez is kész van,
A terítéshez lát;
Tesz a tányér mellé
Kést, kanalat, villát.

Kiméri az ételt,
Mindenik egyforma,
Eszik egy keveset
Mindenikből sorra.

S mivel a nagy úttól
Igen-igen bágyadt:
Sorra próbálgatja
A tizenkét ágyat.

Végre lepihen a
Tizenkettedikbe...
S alszik, mint a galamb,
Édesen pihegve.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik az ágyban:
Bokrétát kötöznek
Öneki mindnyájan.

S míg alszik, álmodik
A pihegő galamb:
Megszólal a várban
Egy kis ezüstharang.

Csalogató szavú,
Hívogató hangú -
S hazaszáll suhogva
A tizenkét varjú.

Magától kinyílik
Előttük az ajtó,
Elhallgat a várban
A hívó harangszó.

Mennek a pitvarba,
Onnan a konyhába:
Olyan tiszta minden,
Mint víz a pohárba'.

Tűzhelyen a parázs
Hamuban hunyorog,
A tizenkét varjú
Nem tudja: mi dolog?

Az edények szépen
Mind el vannak mosva,
Akár csak a kristály,
Tündökölnék sorra.

„Ki volt itt? Ki lehet
A mestere ennek?”
Hamarán, szaporán
A szobákba mennek.

Minden ágy megvetve,
Letörölve a por;
Mintha csak ma vennék,
Olyan a sok bútor.

Fejcsóválva néznek
El az ebédlőbe:
Terítve az asztal
Ép tizenkettőre.

Kimérve az étel,
Mindenik egyforma,
Hiányzik egy kevés
Mindenikből sorra.

„Ki volt itt? Ki járt itt?
- Egyre tanakodnak -
Végire kell járni
Ennek a dolognak!”

Kutatják mindenütt,
Keresik mindnyájan,
Végre meglelik az
Utolsó szobában.

Legkisebb bátyjának
Ott fekszik az ágyán,
Édesen mosolyog,
Mosolya: szivárvány.

Ágyát körülállva
Mindjárt fölismerték
Kis tubus hugokat,
A kedves teremtest.

Felkölsék? Ne kölsék?
Tanakszik mindenki.
Egyikük azt mondja:
Meg talál ijedni.

„Kölsük föl, de csókkal!
- A legkisebb rászól -
Legalább hirt hallunk
Édes jó anyánkról.”

Mikor a legkisebb
Az anyjáról beszélt,
Kinyitja a kis lány
Kék ibolyaszemét.

Boldog örömükben
Sírnak és nevetnek,
Szép arany bokrétát
Adnak a kedvesnek.

Egyik aranygyűrűt
Húz föl az ujjára,
Másik gyöngycipellőt
Liliomlábára.

Bíborba, bársonyba
Öltöztetik szépen,
Ül, mint egy királyné,
Aranyos karszékben.

Majd az arany kertbe
Lemennek sétálni:
Hajlongnak előtte
Bokrai, virági.

Tó hátán a hattyú
Fejét bólintgatja,
Víz tetején ugrál
Csillogó halacska.

Aranyos madarak
Csacsognak az ágon,
Nem lehet már szebb hely
Az egész világon.

Azután előáll
Egy rubintos hintó,
Ezrivel csüng róla
Feslő rózsabimbó.

Virág a födele,
Selyem a párnája,
Kis tubus húgokat
Felültetik rája.

S mind befogja magát
A tizenkét varjú
Zöld pázsiton húzzák,
Merre a szél nem fú.

A rubintos hintó
Soha meg nem zökken,
Lágyan ringatózik
S mint az álom, röppen.

Tizenkét varjúnak
Csörög a csörgője,
Viszik a vendéget
Az arany mezőre.

Igy telik az idő
Ebben a nagy módban!
Még nem is mondhatta:
Miben jár valóban?

Percre perc: mulatság,
Ujabb gyönyörűség,
De meg is érdemli
A testvéri hűség.

„Kedves kis hugoskánk!
Köszöntve köszöntünk!
- Szól az egyik bátyja -
Maradj itt közöttünk!

Mindaz, amit láttál,
Lásd, a mienk itten,
De hiábavaló,
Mert örömünk nincsen.

Tizenkét bátyádnál,
Maradj itt minálunk!
Légy a mi örömünk,
A mi boldogságunk!

Minden gondolatját
Ellessük szívednek,
Sehol a világon
Jobban nem szeretnek.

Neked virúl itt a
Legkisebb virág is,
Csókba fűrösztyük még
A lábad nyomát is.”

„Köszönöm - felel rá -
Jóságtokat hozzám,
De én itt, higyjétek,
Soha meg nem szoknám.

Tündérszép itt minden,
Szeretem, nem mondom;
Hanem azért nekem
Mégis csak jobb otthon.

Minek ez a sok szép,
Ha nincsen anyátok,
Kinek az ölébe
Fejete hajtsátok?

Látnátok csak, óh jaj!
Édes jó anyánkat:
Mivé tette szegényt
Az örökös bánat!

Egyebet se csinál:
Fiait siratja.
Megesett a szívem,
A lelkem is rajta.

Mondtam neki: megyek,
Mert nincs maradásom,
Tizenkét bátyámat
Mig föl nem találom.

Sok ezer mértföldet
Ide azért tettem,
Hogy jőjjetek haza
Mind a tizenketten!”

Búnak adja fejét
A tizenkét bátya,
Könyezve hajolnak
Testvérük vállára.

A legkisebb varjú
Zokogva kiáltoz:
„Menjünk haza, menjünk
Az édes anyánkhoz!”

Átveszi most a szót
A legöregebbik,
Szavait a falak
Búsan visszazengik:

„Áldjon meg az Isten,
Szerető hugoskánk!
Áldjon meg ezerszer,
Hogy eljöttél hozzánk!

De te csak menj haza,
Hej, mi nem mehetünk,
Mert ide van kötve
Szomorú életünk.

Varázs alatt vagyunk,
Varázs fogott minket,
Csöndes házikónkba
Nem mehetünk innet.

Tiszteljük, csókoljuk
Édes jó anyánkat,
Kinek nélkülünk az
Öröm is búbánat.

Mondd, ha azt akarja,
Hogy mi haza menjünk,
Vére hullásával
Váltsa meg a lelkünk!

Nem válthatja meg, csak
Vére hullásával,
Anyai szívének
Szent áldozatával.

Egyik hüvelykujját
Hasítsa föl értünk,
Húzza tűbe vérét -
Mondd meg neki, kérünk.

Tizenkét pár inget
Vartjon a számunkra,
Senkihez se szóljon,
Míg tart ez a munka.

Száján a legárvább
Szót ki ne eressze,
Mert dugába dölne
Az egész egyszerre.

De ha megvarrja a
Tizenkét pár inget:
Emberi képünkben
Ölelhet úgy minket.”

Hallgatott a kis lány,
Mind jól megjegyezte
S az Istenhez buzgón
Imádkozik este.

Iratos kenőccsel
Bekeni a vállát,
Ringató reménység
Megszépíti álmát.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Ahogy visszaszállnak
Anyjuk kebelére.

Reggelre újjólag
Kinőtt a két szárnya,
Búcsúzik, elindul
Nyájas falujába.

Három vén anyókat
Az útjába ejti:
Jóságukat hozzá
Soha nem felejtí.

Csak repül, csak repül
Sebesen előre,
Hegyen át, völgyön át
A sík levegőbe.

A tizenkét varjú
Körbe fogja, zárja:
Sok ezer mértföldet
Hagynak együtt hátra.

Kis tubus hűgokat
Egész elkísérik
Harmadik kunyhóig,
Vaderdő széléig.

Onnan aztán vissza
Kőszáli tetőnek,
Hetedhét országon
Suhogva repülnek.

Édes anyját a lány
Zokogva találja,
Mint a szomorúfűz
Hajol a ládára.

S holmiját kirakja
Tizenkét fiának,
Se szeri, se száma
Ráhulló csókjának.

Sóhajtozva gondol
Bujdosó lányára.
Mit csinál? hová lett?
Tán sohase látja?

„Jó napot, jó napot,
Édes szülőanyám!”
„Jaj, csakhogy megjöttél,
Aranyos tubicám!

Hát föl találtad-e
Tizenkét bátyádat?
Mert nélkülok még az
Öröm is búbánat.”

Hogy volt, mint volt, a lány
Elbeszéli sorba,
Vigyáz, hogy ne essék
A szavában csorba.

Elmondja a sorsát
Tizenkét bátyjának;
S anyjuktól váltságul
Hogy miket kívánnak.

Szót se szól az asszony,
Ládáját kinyitja:
Veszi a vég vásznat,
Rendre szabja, nyirja.

Egyik hüvelyujját
Fölhasítja késsel.
Tübe húzza vérét
S varr egész nap, éjjel.

Kérdik a szomszédok:
„Mit varr, komámasszony?”
Szót se szól, csodálják:
„Mi lelhetette vajjon?”

Sok hosszú időn át
Még nem is köhintett:
Meg is varrta jól a
Tizenkét pár inget.

Anyai szivének
Lángoló szerelme
Piros vérvirággal
Még ki is himezte.

S mikor az utolsó
Öltést megcsinálta:
A tizenkét varjú
Leszállt udvarára.

Megrázkódtak egybe
S lettek gyöngylegények -
Hogyha meg nem haltak,
Még máig is élnek.

-&-